

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3036/2020
23.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Драгиша Шћекић, адвокат из ..., против туженог Предузеће за спољну и унутрашњу трговину и превоз путника ДОО „Zoran Reisen“ из Рибара, чији је пуномоћник Александар Јанковић, адвокат из ..., ради исплате увећане зараде за прековремени рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3930/19 од 12.08.2020. године, у седници већа одржаној 23.12.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3930/19 од 12.08.2020. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев туженог за накнаду ревизијских трошкова.

Образложење

Пресудом Основног суда у Јагодини П1 565/15 од 26.04.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу на име увећане зараде за прековремени рад за период од 30.10.2009. године до 05.10.2012. године, исплати износ од 228.310,00 динара, са законском затезном каматом на сваки појединачни износ од доспећа, па до исплате, ближе одређен овим ставом изреке, као и да на наведене износе уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање, Фонду за пензијско и инвалидско осигурање Београд, Филијала Ћуприја, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом исплати на име трошкова парничног поступка износ од 170.366,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3930/19 од 12.08.2020. године, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу на име увећане зараде за прековремени рад за период од 30.10.2009. године до 05.10.2012. године исплати износ од 228.310,00 динара, са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ од доспећа до исплате, ближе одређене овим ставом изреке. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да за тужиоца на износе ближе одређене ставом другим (погрешно означено „првим“) изреке ове пресуде, у корист тужиоца уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Фонду за пензијско и инвалидско осигурање Београд, Филијала Ћуприја. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу

накнади трошкове парничног поступка у износу од 296.364,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде, до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавио тужени због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог и обављао послове возача ..., са пуним радним временом у трајању од осам часова дневно, односно 40 часова недељно. Решењем туженог од 05.10.2012. године, тужиоцу је престао радни однос због одласка у пензију. У спорном периоду од 30.10.2009. године до 05.10.2012. године, тужилац је поред уговореног радног времена радио и сваке суботе у месецу, као и сваке друге недеље у месецу, што је утврђено према евиденцији тужиоца. На овај начин тужилац је остварио сате прековременог рада, које му тужени није платио. Тужилац је водио евиденцију о присутности на раду, а извештај о обављеном прековременом раду није достављао шефу саобраћаја, док тужени није доставио ни евиденцију о присутности на раду, као ни путне налоге за рад тужиоца у утуженом периоду.

Првостепени суд је полазећи од одредбе члана 53. став 2, члана 107. став 1. и члана 108. став 1. Закона о раду, као и одредаба правилника код туженог, закључио да тужилац који тврди да има право на накнаду за прековремени рад сноси терет доказивања чињенице која је битна за остваривање свог права, те да у конкретном случају тужилац није доказао да је прековременог рада било, у смислу одредбе члана 231. став 2. ЗПП. Првостепени суд није прихватио евиденцију коју је сам тужилац водио и тачност прековремених часова рада, односно да је тужилац у спорном периоду радио сваке суботе и сваке друге недеље по осам сати, јер како је закључио првостепени суд, то не произлази из изведених доказа, због чега је његов тужбени захтев одбио као неоснован.

Другостепени суд је након одржане расправе утврдио другачије чињенично стање и закључио да је тужилац доказима којима је располагао – сопственом евиденцијом о обављеном прековременом раду и исказима саслушаних сведока и запослених код туженог, да су возачи код туженог радили сваке суботе и сваке друге недеље у месецу по распореду својих претпостављених, доказао чињенице на којима заснива право на увећану зараду за рад обављен у дужем трајању од уговореног, односно од 40 часова недељно и то за прековремени рад обављен суботом и у току две недеље у месецу у трајању од по осам сати. Тужени који је у току поступка оспоравао тужбени захтев тужиоца истичући да је у утуженом периоду тужилац радио само

редовно радно време, на ове своје наводе није пружио доказе, ни евиденцијом о присутности на раду тужиоца, ни путним налозима, ни решењима о коришћењу годишњег одмора или неким другим доказним средством. У оваквој ситуацији, а имајући у виду да је дужност туженог као послодавца да возачима организује рад тако да се он обавља у складу са законом, да води евиденцију о њиховој присутности на раду, као и да чува путне налоге одређено време, а што он све није урадио, усвојио је тужбени захтев тужиоца. Такође по ставу суда тужилац не може да изгуби законом прописану увећану зараду због пропуста туженог да уредно евидентира радно време запосленог.

Приликом доношења побијане одлуке, правилно је другостепени суд применио материјално право тако што је усвојио тужбени захтев тужиоца.

Одредбом члана 50. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/2005...54/09), прописано је да пуно радно време износи 40 часова недељно, ако овим законом није друкчије одређено. Чланом 53. истог закона, било је прописано да је на захтев послодавца, запослени дужан да ради дуже од пуног радног времена у случају више силе, изненадног повећања обима посла, и у другим случајевима када је неопходно да се у одређеном року заврши посао који није планиран (прековремени рад), као и да прековремени рад не може да траје дуже од осам часова недељно, нити дуже од четири сата дневно по запосленом. Чланом 108. став 1. тачка 3. истог закона, прописано је да запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актима и уговором о раду за прековремени рад најмање 26% од основице.

Према наведеним одредбама закона, да би за прековремени рад постојала обавеза послодавца да запосленом исплати увећану зараду, потребно је да је запослени остајао да прековремено ради на захтев послодавца и да је дуже остајање на послу редован начин рада код послодавца у одређеном периоду. Самим тим, запослени који пред судом доказује своје право на исплату увећане зараде за прековремени рад, треба да докаже да је радио дуже од прописаног радног времена, да његово остајање на раду има карактер прековременог рада, као и висину новчаног износа који му дугује послодавац на име увећане зараде за прековремени рад. У доказивању прековременог рада и броја прековремених радних сати, у недостатку писаних доказа суд цени исказе тужиоца и сведока, односно других запослених лица. Значи, да би се одређени рад који је дужи од пуног радног времена могао сматрати прековременим радом, потребно је да буду испуњени услови, па између осталог да се он обавља по захтеву послодавца, било писаном или усменом, а не по иницијативи запосленог. У конкретном случају, тужилац је радио дуже од пуног радног времена обављајући посао по распореду свог послодавца, што значи да није по својој одлуци и вољи радио прековремено, већ је то чинио по налогу надређеног. Такође, удовољавајући захтевима посла за који га је тужени ангажовао, тужилац је остварио сате прековременог рада имајући у виду начин рада код туженог (сваке суботе и сваке друге недеље) што произлази из евиденције коју је водио тужилац и из исказа других запослених. Тужени са друге стране у спорном периоду није водио своју евиденцију, односно исту није доставио, нити је на други начин доказао да тужилац на овај начин није обављао рад, у утуженом периоду. Из наведених разлога, другостепени суд је правилном применом материјалног права усвојио тужбени захтев, а наводи туженог о погрешној примени материјалног права нису основани.

Неосновани су и наводи ревизије да је обавеза тужиоца била да доставља извештај о прековременом раду најкасније седам дана од обављеног прековременог рада, јер то не произлази из правилника.

Такође, супротно наводима ревизије, правилно је у побијаној одлуци примењена одредба члана 231. ЗПП и у вези с тим правилно утврђено чињенично стање, јер је тужилац доказима којима је располагао доказао чињеницу да је остварио прековремени рад с обзиром на начин рада код туженог, а за супротно (да прековременог рада није било, односно да је тужилац рад обављао у оквиру уговореног радног времена) тужени није пружио доказе.

Сходно изложеном, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци. Захтев туженог за накнаду ревизијских трошкова је одбијен, имајући у виду да по ревизији није успео.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**